

แผนการใช้ที่ดิน

ตำบลบางปลา

อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรปราการ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑
กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
กันยายน ๒๕๖๖

แผนการใช้ที่ดินตำบลบางปลา
อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรปราการ

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1

กรมพัฒนาที่ดิน

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 2566

คำนำ

การจัดทำแผนการใช้ที่ดินดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 72(1) ที่ได้บัญญัติให้มีการวางแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยแผนการใช้ที่ดินตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ได้นำแนวคิดของ องค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations : FAO) และ โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme : UNEP) มาปรับใช้ คือ ความเหมาะสมทางกายภาพ ความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ การยอมรับจากสังคมการสร้าง ความยั่งยืน ให้สิ่งแวดล้อม และเสนอทางเลือกการใช้ที่ดิน ร่วมกับวิธีการที่จำเป็นอื่น ๆ เช่นกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal :PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน เป็นต้น

สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรปราการ ร่วมกับสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1 และกองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน ในการดำเนินงานวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล โดยพิจารณาภาพรวมของสภาพปัญหาในด้านต่างๆ ทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลนำไปสู่การวางแผนการใช้ที่ดินที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ในการระบุปัญหา ความต้องการของเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนี้สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรปราการ ได้จัดทำแผนกิจกรรม/โครงการ เพื่อขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดินให้เป็นรูปธรรมเพื่อให้เกษตรกร มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีการใช้ที่ดินอย่างถูกต้องเหมาะสมรักษาสภาพแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากร ในชุมชน ให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรปราการ

กันยายน 2566

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญตาราง	ง
สารบัญรูป	จ
บทที่ 1 บทนำ	1-1
1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน	1-1
1.2 หลักการและเหตุผล	1-1
1.3 วัตถุประสงค์	1-1
1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-1
1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-2
1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล	1-2
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	2-1
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-1
2.3 สภาพภูมิประเทศ	2-1
2.4 สภาพภูมิอากาศ	2-3
2.5 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบัน	2-4
2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-7
บทที่ 3 สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ	3-1
3.1 ทรัพยากรป่าไม้	3-1
3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-1
3.2 ทรัพยากรดิน	3-2
บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน	4-1
4.1 หลักการ	4-1
4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1
4.3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน	4-5
บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน	5-1
5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ	5-1

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล	5-2
5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน	5-2
บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน	6-1
6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	6-1
6.2 แผนการใช้ที่ดิน	6-2
บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน	7-1
7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
7.2 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน	7-1
7.3 กิจกรรมที่จะดำเนินงานของหน่วยงานอื่น	7-2
7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	7-3
เอกสารอ้างอิง	อ1

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศไหลอตสเดชั่น จังหวัดสมุทรปราการ ¹ (ปี พ.ศ.2536-2565)	2-3
2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ	2-5
2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ	2-7
2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือน ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ	2-8
2-5 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ	2-9
3-1 สมบัติดิน ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ	3-3
5-1 ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	5-2
5-2 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ	5-3
6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ	6-3
7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2567-2571	7-4
7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน	7-5
7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ แผน 5 ปี (พ.ศ. 2567-2571)	7-6

สารบัญญรูป

รูปที่	หน้า
1-1	ขั้นตอนการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล
2-1	ที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
2-2	กราฟสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร พ.ศ. 2536-2565
2-3	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
3-1	ทรัพยากรดิน ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
4-1	การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
4-2	ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ดังต่อไปนี้

(1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศ ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และศักยภาพของที่ดิน ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน

1.2 หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันกรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการวางแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศเรียบร้อยแล้ว ซึ่งเป็นการวางกรอบเชิงนโยบายมุ่งเน้นการพัฒนาด้านการเกษตรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนและในขณะเดียวกันต้องอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการรักษาคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม แต่ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินในระดับพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและรักษาฐานการผลิตด้านทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนตลอดห่วงโซ่อุปทาน แผนการใช้ที่ดินระดับตำบลจึงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานดังกล่าว ซึ่งมีความสอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำหนดให้มีการจัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 เพื่อรักษาเสถียรภาพของทรัพยากรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนภายใต้การพัฒนาด้านต่างๆ ของตำบล

1.3.2 เพื่อให้การใช้ที่ดินมีผลตอบแทนสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่อย่างยั่งยืน

1.3.3 เพื่อให้เกิดการกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นและอยู่บนหลักการของโมเดลเศรษฐกิจ BCG (Bio-Circular – Green Economy: BCG Modal)

1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.4.1 ระยะเวลา 1 ตุลาคม 2565 – 30 กันยายน 2566

1.4.2 สถานที่ ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.5.1 รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ประกอบด้วย

1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน เขตป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี ฯ

2) ด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่น การถือครองที่ดิน ลักษณะทางเศรษฐกิจของตำบล จำนวนประชากร เป็นต้น

3) ด้านนโยบายและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ยุทธศาสตร์ภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลตำบลหรือ องค์การบริหารส่วนตำบล ฯ

1.5.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการด้านต่าง ๆ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและเกษตรกรในตำบล

1.5.3 ประเมินคุณภาพของที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกที่มีมูลค่าของตำบล

1.5.4 สังเคราะห์ข้อมูลจากข้อ 1.5.1 ถึง 1.5.3 เพื่อใช้ประกอบการวางแผนการใช้ที่ดิน

1.5.5 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

1.5.6 รับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น

1.5.7 ปรับปรุง (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินฉบับสมบูรณ์

1.5.8 นำแผนการใช้ที่ดินเข้าสู่คณะกรรมการของเขตฯ เพื่อตรวจสอบความครบถ้วน /สมบูรณ์ของเนื้อหาและองค์ประกอบ

1.5.9 เผยแพร่แผนการใช้ที่ดินเพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ประกอบด้วย

1) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น นำแผนการใช้ที่ดินที่จัดทำขึ้นไปประกอบการจัดทำแผนการพัฒนาของตำบล เพื่อนำไปสู่การของงบประมาณที่มีความสอดคล้องกับศักยภาพด้านการผลิตและสภาพของทรัพยากรของตำบล

2) กรมพัฒนาที่ดิน โดยสถานีพัฒนาที่ดิน กำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขตและสามารถใช้ประกอบการของงบประมาณในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับ

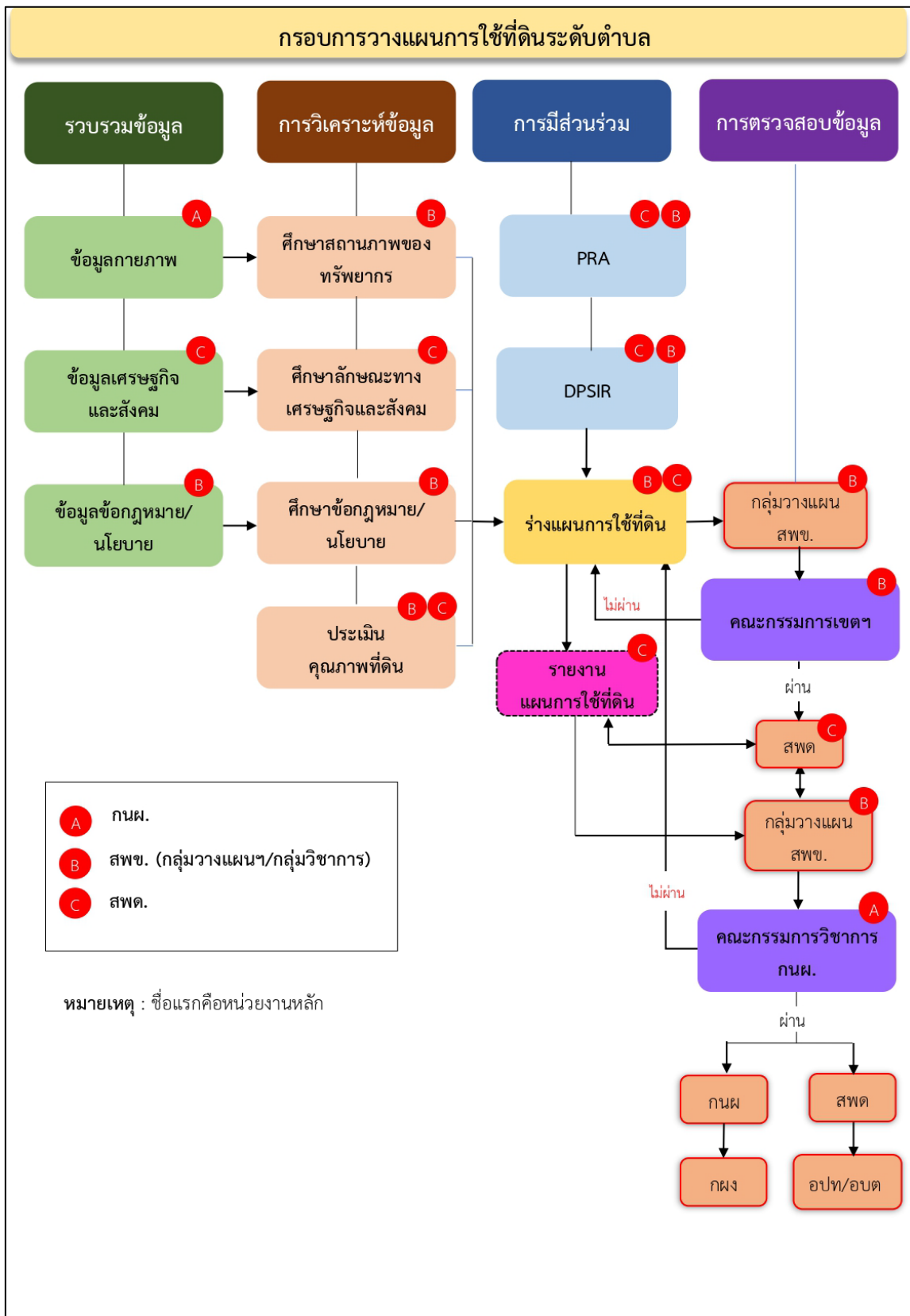
3) หน่วยงานราชการอื่น ๆ สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขต

จากขั้นตอนที่กล่าวข้างต้น สามารถจัดทำกรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล แสดง
ดังรูปที่ 1-1

1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล

ทรัพยากรดินตำบลบางปลาได้รับการพัฒนาอย่างยั่งยืน

รูปที่ 1-1 กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของอำเภอบางพลี มีพื้นที่ประมาณ 51 ตารางกิโลเมตร หรือ 31,587 ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้ (รูปที่ 2-1)

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลบางพลีใหญ่ ตำบลบางโฉลง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลบางปูใหม่ ตำบลบางปู อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลบางเสาธง อำเภอบางเสาธง ตำบลบางเพรียง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลแพรกษาใหม่ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ

2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ แบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 15 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านพัฒนา	หมู่ที่ 9 บ้านคลองสำโรง
หมู่ที่ 2 บ้านพัฒนา	หมู่ที่ 10 บ้านสุเหร่าบางปลา
หมู่ที่ 3 บ้านคลองบางปลา	หมู่ที่ 11 บ้านคลองกุ่มพารา
หมู่ที่ 4 บ้านบางปลา	หมู่ที่ 12 บ้านคลองบางปลา
หมู่ที่ 5 บ้านบางปลา	หมู่ที่ 13 บ้านคลองบางกะอี
หมู่ที่ 6 บ้านพัฒนา	หมู่ที่ 14 บ้านคลองสี่
หมู่ที่ 7 บ้านบางกะสี	หมู่ที่ 15 บ้านคลองสอง
หมู่ที่ 8 บ้านคลองบางกะอี	

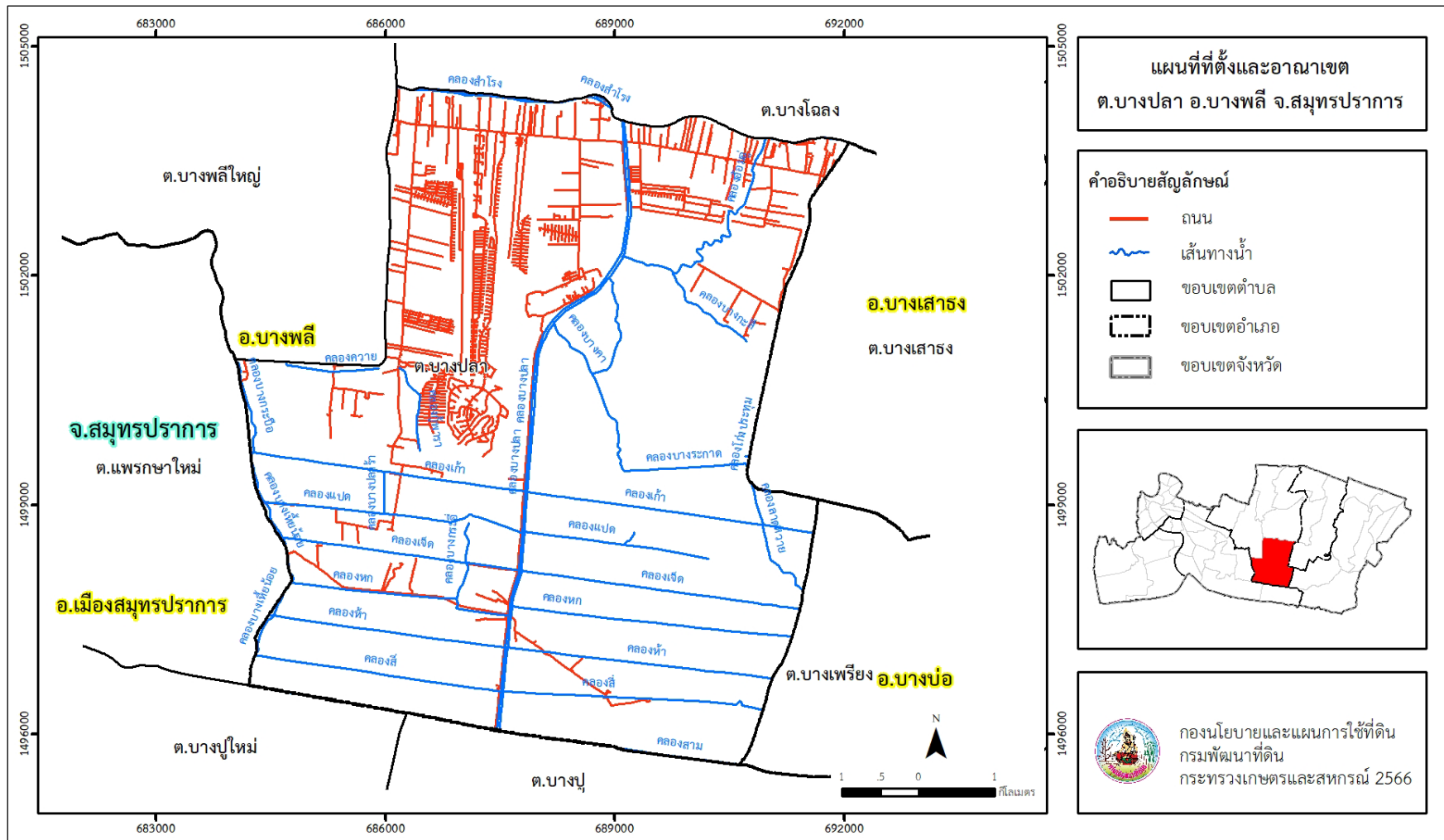
ทั้งนี้พบว่าพื้นที่บางส่วนอยู่ในเขตเทศบาล ได้แก่ หมู่ที่ 11 บ้านคลองกุ่มพารา

2.3 สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะพื้นที่ทั่วไปส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม สภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ เป็นส่วนหนึ่งของที่ราบลุ่มน้ำเจ้าพระยา มีคลองสาขาเชื่อมมาจากแม่น้ำเจ้าพระยาที่สำคัญ เช่น คลองทรงวิชัย คลองตรง คลองบางเสาธง

แผนการใช้ที่ดินตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

รูปที่ 2-1 ที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

2.4 สภาพภูมิอากาศ

จากการศึกษาสถิติภูมิอากาศ (พ.ศ.2536-2565) พบว่า ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ มีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 อุณหภูมิ

มีอุณหภูมิโดยเฉลี่ยทั้งปี 28.9 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 30.5 องศาเซลเซียส ในเดือนพฤษภาคม และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 26.6 องศาเซลเซียส ในเดือนธันวาคม

2.4.2 ปริมาณน้ำฝน

มีปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี 1,004.0 มิลลิเมตร มีฝนตกประมาณ 98 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุด ในเดือนกันยายน มีปริมาณฝน 215.2 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 17 วัน

2.4.3 สมดุลน้ำเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (ปี พ.ศ.2536-2565) ณ สถานีตรวจอากาศไหลอตสเตรชั่น จังหวัดสมุทรปราการ ได้นำมาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาช่วงฤดูการเพาะปลูกพืช ตลอดจนช่วงระยะเวลาที่พืชเสี่ยงต่อการขาดน้ำ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์คือ ปริมาณน้ำฝน และศักยภาพการคายระเหยน้ำอ้างอิง (ET_o) ซึ่งคำนวณด้วยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0 โดยใช้สมการ Penman-Monteith สามารถสรุปสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตรในเขตอาศัยน้ำฝนได้ดังนี้

ช่วงที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดิน และการคายน้ำของพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ต้นเดือนเมษายนถึงกลางเดือนพฤศจิกายน

ช่วงที่มีน้ำมากเกินพอ เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่าการระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ต้นเดือนพฤษภาคมถึงต้นเดือนพฤศจิกายน

ช่วงขาดน้ำ เป็นช่วงฤดูแล้งที่ค่าปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดิน และการคายน้ำของพืช ซึ่งพืชอาจเสียหายจากการขาดแคลนน้ำได้ ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งกลางเดือนพฤศจิกายนต้นเดือนเมษายน (ตารางที่ 2-1 และรูปที่ 2-2)

ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศพลอตสดชั้น จังหวัดสมุทรปราการ¹ (ปี พ.ศ.2536-2565)

เดือน	อุณหภูมิ (°ซ.)			ความชื้นสัมพัทธ์	ปริมาณน้ำฝน	จำนวนวันที่ฝนตก	ศักยภาพการคายระเหยน้ำ	ปริมาณฝนใช้การ/ ²
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย	(%)	(มม.)	(วัน)	(มม.)	(มม.)
ม.ค.	25.0	29.2	27.0	70.0	16.0	2.1	91.1	15.6
ก.พ.	26.1	29.6	28.0	74.0	19.6	1.9	86.8	19.0
มี.ค.	27.2	30.3	28.9	77.0	32.1	3.1	102.3	30.5
เม.ย.	28.0	31.4	30.0	76.0	57.7	5.4	101.7	52.4
พ.ค.	27.9	31.6	30.3	75.0	123.2	10.4	104.8	98.9
มิ.ย.	27.7	31.2	30.0	74.0	104.4	11.5	105.0	87.0
ก.ค.	27.4	30.7	29.5	74.0	94.6	12.3	107.3	80.3

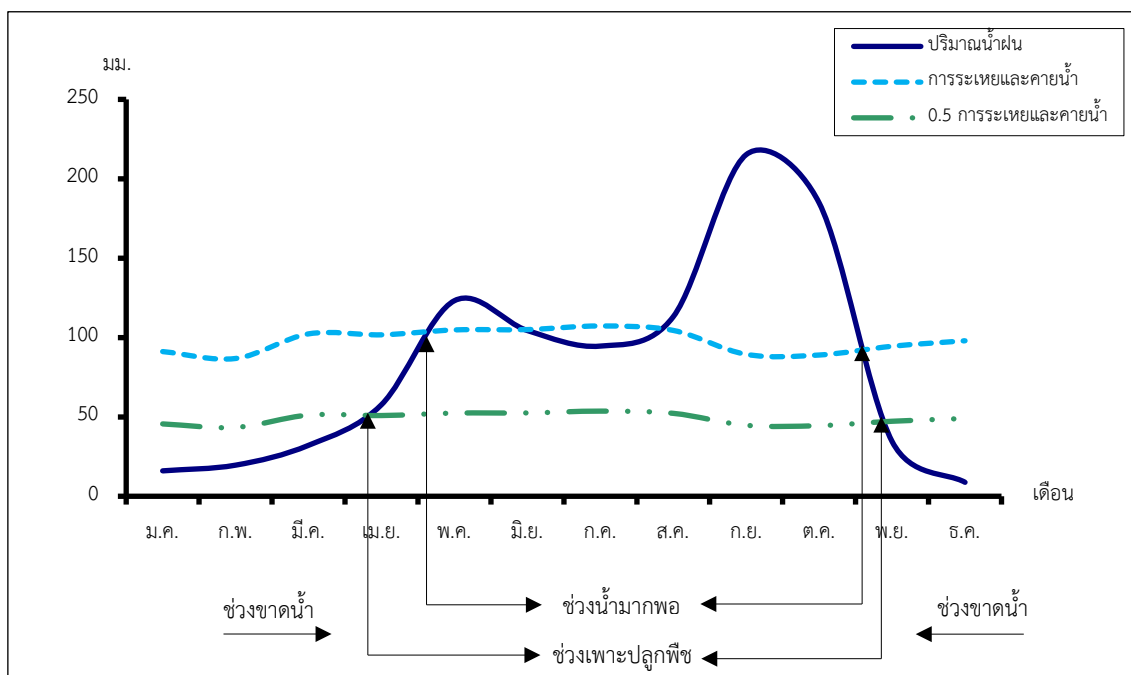
ตารางที่ 2-1 (ต่อ)

เดือน	อุณหภูมิ (°ซ.)			ความชื้นสัมพัทธ์	ปริมาณน้ำฝน	จำนวนวันที่ฝนตก	ศักยภาพการคายระเหยน้ำ	ปริมาณฝนใช้การ ²
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย	(%)	(มม.)	(วัน)	(มม.)	(มม.)
ส.ค.	27.1	30.6	29.3	75.0	113.1	13.3	104.5	92.6
ก.ย.	26.4	30.6	29.1	77.0	215.2	17.1	89.4	141.1
ต.ค.	26.2	30.8	28.9	75.0	184.8	14.5	89.0	130.2
ธ.ค.	24.5	29.2	27.1	68.0	8.8	1.4	98.0	8.7
เฉลี่ย	26.6	30.5	28.9	73.8	-	-	-	-
รวม	-	-	-	-	1,004.0	97.5	1,174.3	788.9

หมายเหตุ : ¹เป็นสถานีตรวจอากาศที่ใกล้พื้นที่ตำบลมากที่สุด

²เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา (2566)

รูปที่ 2-2 กราฟสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ปี พ.ศ. 2536-2565

2.5 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบัน

สภาพการใช้ที่ดินตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2566) ประกอบด้วยประเภทการใช้ที่ดินต่างๆ ดังนี้

2.5.1 พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 11,155 ไร่ หรือร้อยละ 35.31 ของเนื้อที่ตำบล

2.5.2 พื้นที่เกษตรกรรมมีเนื้อที่ 17,433 ไร่ หรือร้อยละ 55.19 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วยการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 1) พื้นที่นา มีเนื้อที่ 32 ไร่ หรือร้อยละ 0.10 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ นาข้าว
- 2) ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 9 ไร่ หรือร้อยละ 0.03 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ไม้ยืนต้นผสม
- 3) สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีเนื้อที่ 17,392 ไร่ หรือร้อยละ 55.06 ของเนื้อที่ตำบล

ได้แก่ สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำร้าง สถานที่เพาะเลี้ยงปลา สถานที่เพาะเลี้ยงกุ้ง

2.5.3 พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 923 ไร่ หรือร้อยละ 2.93 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง บ่อน้ำในไร่นา คลองชลประทาน

2.5.4 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 2,076 ไร่ หรือร้อยละ 6.57 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ พื้นที่ถม พื้นที่ลุ่ม พื้นที่กองวัสดุ

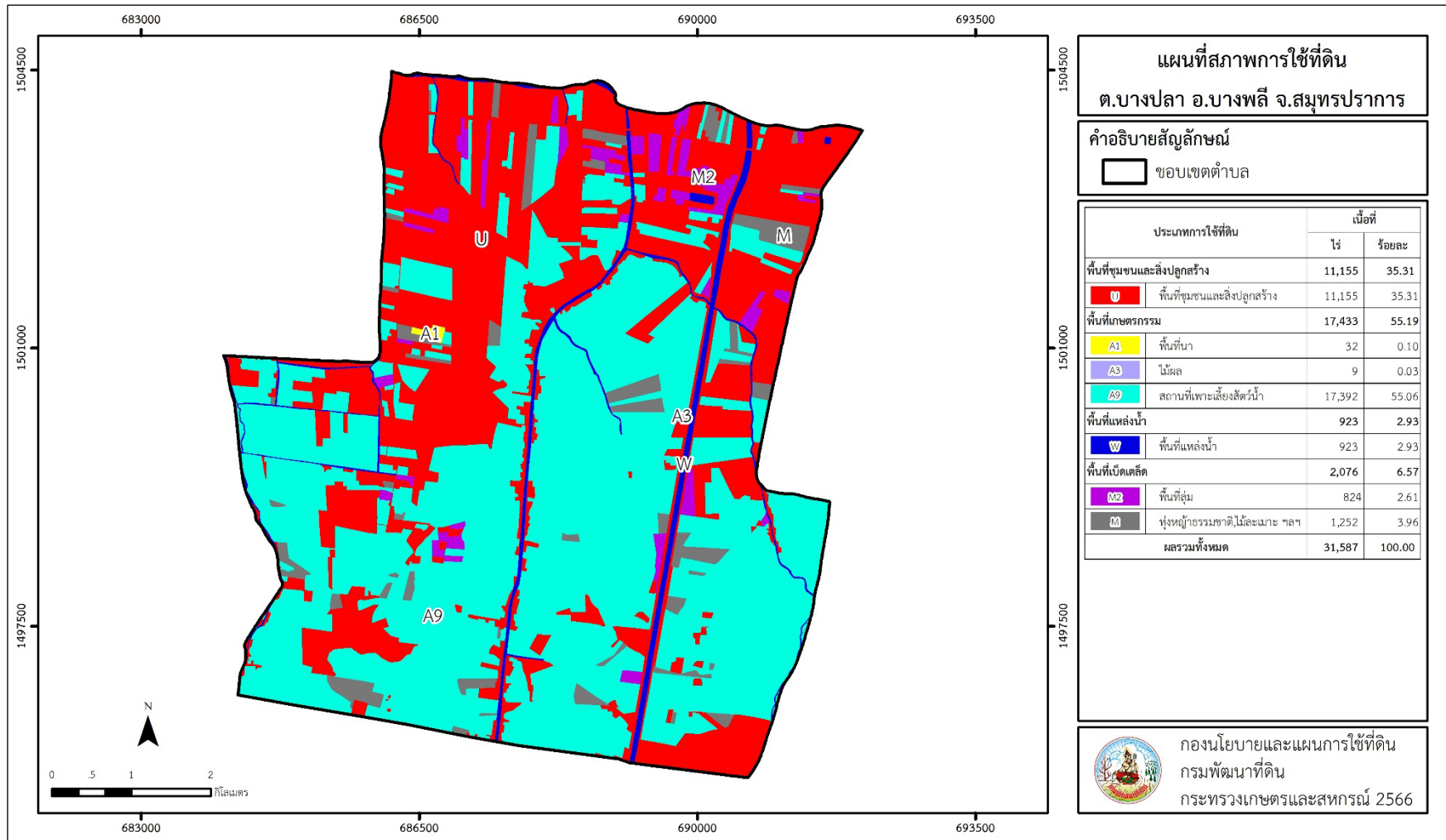

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

หน่วยแผนที่	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	11,155	35.31
U201	หมู่บ้านบนพื้นราบ	5,155	16.32
U301	สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ	603	1.91
U405	ถนน	491	1.55
U502	โรงงานอุตสาหกรรม	4,906	15.53
A	พื้นที่เกษตรกรรม	17,433	55.19
A101	นาข้าว	32	0.10
A301	ไม้ยืนต้นผสม	9	0.03
A900	สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำร้าง	2,498	7.91
A902	สถานที่เพาะเลี้ยงปลา	14,637	46.34
A903	สถานที่เพาะเลี้ยงกุ้ง	257	0.81
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	2,076	6.57
M201	พื้นที่ลุ่ม	824	2.61
M401	พื้นที่กองวัสดุ	16	0.05
M405	พื้นที่ถม	1,236	3.91
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	923	2.93
W101	แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง	545	1.73
W202	บ่อน้ำในไร่นา	24	0.08
W203	คลองชลประทาน	354	1.12
รวมเนื้อที่ทั้งหมด		31,587	100.00

แผนการใช้ที่ดินตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

รูปที่ 2-3 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.6.1 ประชากร

จากหลักฐานทะเบียนราษฎร์ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ เดือนธันวาคม 2565 พบว่า ประชากรที่อาศัยในพื้นที่ตำบลบางปลา มีประชากรรวม 33,573 คน แยกเป็นชาย 16,034 คน เป็นหญิง 17,539 คน ความหนาแน่นโดยเฉลี่ย 664.30 คนต่อตารางกิโลเมตร มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 18,472 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 555 ครัวเรือน หรือร้อยละ 3.00 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด และเป็นครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ ครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 17,917 ครัวเรือน หรือร้อยละ 97.00 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-2 ถึง 2-3

ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ปี 2565

พื้นที่	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร (คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
ตำบลบางปลา	18,472	16,034	17,539	33,573
หมู่ที่ 1 พัฒนา	304	223	284	507
หมู่ที่ 2 พัฒนา	1,075	934	988	1,922
หมู่ที่ 3 คลองบางปลา	3,255	2,892	3,210	6,102
หมู่ที่ 4 บางปลา	147	260	274	534
หมู่ที่ 5 บางปลา	165	282	266	548
หมู่ที่ 6 พัฒนา	238	317	364	681
หมู่ที่ 7 บางกะสี	643	581	618	1,199
หมู่ที่ 8 คลองบางกะสี	244	272	327	599
หมู่ที่ 9 คลองสำโรง	2,488	2,232	2,409	4,641
หมู่ที่ 10 สุเหร่าบางปลา	3,551	2,679	2,904	5,583
หมู่ที่ 11 คลองกุ้พารา	4,563	3,772	4,301	8,073
หมู่ที่ 12 คลองบางปลา	933	691	714	1,405
หมู่ที่ 13 คลองบางกะสี	348	365	353	718
หมู่ที่ 14 คลองสี	377	341	325	666
หมู่ที่ 15 คลองสอง	215	270	284	554

ที่มา: กรมการปกครอง (2566)

ตารางที่ 2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือน ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ปี 2565

รายการ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
จำนวนครัวเรือนทั้งหมด ¹⁾	18,472	100.00
- จำนวนครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร ²⁾	555	3.00
- จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ และจำนวนครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนฯ	17,917	97.00

ที่มา: 1) กรมการปกครอง (2566)
2) กรมส่งเสริมการเกษตร (2566)

2.6.2 การถือครองที่ดิน

จากข้อมูลกรมการปกครอง ณ เดือนธันวาคม 2565 ตำบลบางปลา มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 18,472 ครัวเรือน โดยถือครองที่ดินเฉลี่ยครัวเรือนละ 1.71 ไร่ (เนื้อที่ของตำบลรวมต่อจำนวนครัวเรือนทั้งหมด)

2.6.3 ลักษณะทางเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

ลักษณะทางเศรษฐกิจ สภาพเศรษฐกิจของชุมชนในตำบลบางปลา ส่วนใหญ่ประชากรมีอาชีพหลัก คือ ทำการเกษตรกรรม ได้แก่ ทำสวน และรับจ้างทั่วไป

การประกอบอาชีพ ในตำบลบางปลา เป็นพื้นที่เกษตรกรรมทั้งหมดเกษตรกรจึงประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม ได้แก่ การทำสวน เป็นต้น

2.6.4 ด้านรายได้-รายจ่าย

จากความจำเป็นพื้นฐานของกรมพัฒนาชุมชน ปี พ.ศ. 2566 พบว่า รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 232,544 บาท รายได้บุคคลเฉลี่ยปีละ 143,831 บาท รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 143,831 บาท รายจ่ายบุคคลเฉลี่ยปีละ 88,961 บาท เมื่อพิจารณาจะเห็นว่ารายได้ครัวเรือนมากกว่ารายจ่ายครัวเรือนปีละ 88,713 บาท และรายได้บุคคลมากกว่ารายจ่ายบุคคลปีละ 54,870 บาท ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-4

แผนการใช้ที่ดินตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ตารางที่ 2-5 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ปี 2565

พื้นที่	แหล่งรายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายได้ครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายได้บุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่ายบุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)
	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	ทำ-หาเอง				
ตำบลบางปลา	217,878	9,998	4,420	248	232,544	143,831	143,831	88,961
หมู่ที่ 1 พัฒนา	326,842	16,667	-	-	343,509	108,778	60,175	19,056
หมู่ที่ 2 พัฒนา	195,846	158	316	-	196,321	150,942	135,722	104,350
หมู่ที่ 3 คลองบางปลา	241,851	18,651	-	-	260,502	260,502	60,315	60,315
หมู่ที่ 4 บางปลา	23,636	303,182	-	-	326,818	111,300	59,955	20,418
หมู่ที่ 5 บางปลา	267,228	5,580	12,077	232	285,117	139,446	188,366	92,127
หมู่ที่ 6 พัฒนา	291,667	14,583	-	4,167	310,417	146,078	181,250	85,294
หมู่ที่ 7 บางกะสี	133,203	-	-	-	133,203	128,100	102,546	98,617
หมู่ที่ 8 คลองบางกะอี	185,620	-	-	-	185,620	137,837	137,200	101,881
หมู่ที่ 9 คลองสำโรง	139,226	317	8,480	-	148,023	91,396	78,493	48,465
หมู่ที่ 10 สุขเหράบางปลา	174,797	689	-	-	175,486	125,935	164,599	118,122
หมู่ที่ 11 คลองกุ่มพารา	261,660	2,519	9,122	-	273,300	133,591	238,499	116,580
หมู่ที่ 12 คลองบางปลา	321,992	18,717	13,011	5,985	359,704	131,797	137,312	50,312
หมู่ที่ 13 คลองบางกะอี	287,222	-	-	-	287,222	117,500	273,974	112,080
หมู่ที่ 14 คลองสี่	255,074	-	-	-	255,074	120,997	242,777	115,163
หมู่ที่ 15 คลองสอง	260,753	1,593	14,477	868	277,691	126,350	159,396	72,525

ที่มา: กรมการพัฒนาชุมชน (2566)

บทที่ 3

สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ

การศึกษาสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่ ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรดิน ซึ่งเป็นทรัพยากรกายภาพที่สำคัญต่อการทำการเกษตร ดังนั้นจึงจำเป็นต้องทราบว่าทรัพยากรธรรมชาติแต่ละชนิดปัจจุบันมีสถานะอย่างไร เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการใช้ที่ดินซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม รวมถึงมาตรการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรป่าไม้

3.1.1 ป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี

1) ป่าอนุรักษ์ ไม่พบพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตวนอุทยาน เขตห้ามล่าสัตว์ป่า) ในพื้นที่

2) ป่าสงวนแห่งชาติ ได้มีการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 10 มีนาคม 2535 และ 17 มีนาคม 2535 แบ่งออกเป็น 3 เขต ประกอบด้วย เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) และเขตพื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร (Zone A) จากการวิเคราะห์ข้อมูล ไม่พบพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติในพื้นที่

3.1.2 **ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ** (มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 28 พฤษภาคม 2528) จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบชั้นคุณภาพลุ่มน้ำในพื้นที่ คือ พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 5 เนื้อที่ 31,587 ไร่

ทั้งนี้ เนื้อที่ดังกล่าวข้างต้นคำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เป็นเนื้อที่เบื้องต้นเท่านั้น ไม่สามารถใช้อ้างอิงได้ทางกฎหมาย

3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 ปริมาณน้ำฝน พบว่าในพื้นที่ตำบลบางปลา มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในคาบ 30 ปี (พ.ศ.2536-2565) 1,004 มิลลิเมตรต่อปี

3.2.2 **น้ำผิวดิน** หมายถึง แม่น้ำลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บ และแหล่งน้ำสาธารณะอื่นๆ ที่อยู่ภายในผืนแผ่นดิน ในพื้นที่ตำบลบางปลา มีรายละเอียดของแหล่งน้ำผิวดินดังนี้

แหล่งน้ำผิวดินธรรมชาติ ได้แก่ คลองกู่พารา คลองแก้ว คลองโค้งประทุม คลองควาย คลองเจ็ด คลองทรงวิชัย คลองบัวคลี่ คลองบางกระบือ คลองบางกระบือ คลองบางกะสี คลองบางคา คลองบางโหลง คลองบางปลา คลองบางปลาร้า คลองบางระกาด คลองบางเทียนน้อย คลองลาดหวาย คลองสำโรง และคลองอ้อมอู่

แหล่งน้ำผิวดินที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ บ่อเลี้ยงสัตว์น้ำ

3.2.3 ใช้ฐานข้อมูลน้ำบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จากฐานข้อมูลน้ำบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล (2566) พบว่า ตำบลบางปลา มีจำนวนบ่อบาดาลเอกชนจำนวน 1 บ่อ

3.3 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ พบหน่วยแผนที่ดิน 3 หน่วยแผนที่ดิน เป็นดินในพื้นที่ลุ่ม ได้แก่

- 1) หน่วยแผนที่ดิน Bk-cA ชุดดินบางกอก มีเนื้อดินบนเป็นดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 9,315 ไร่ หรือร้อยละ 29.49 ของเนื้อที่ตำบล
- 2) หน่วยแผนที่ดิน Bp-cA ชุดดินบางน้ำเปรี้ยว มีเนื้อดินบนเป็นดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 12,375 ไร่ หรือร้อยละ 39.18 ของเนื้อที่ตำบล
- 3) หน่วยแผนที่ดิน Sm-cA ชุดดินสมุทรปราการ มีเนื้อดินบนเป็นดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 9,897 ไร่ หรือร้อยละ 31.33 ของเนื้อที่ตำบล

ปัญหาทรัพยากรดินทางการเกษตรตามสภาพธรรมชาติในพื้นที่ พบปัญหาดินเปรี้ยวจัด มีเนื้อที่ 12,375 ไร่ หรือร้อยละ 39.18 ของเนื้อที่ตำบล คือ ชุดดินบางน้ำเปรี้ยว (Bp)

รายละเอียดของสมบัติดิน ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ดังแสดงในตารางที่ 3-1 และแผนที่แสดงในลักษณะของชุดดิน (รูปที่ 3-1)

แผนการใช้ที่ดินตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ตารางที่ 3-1 สมบัติดิน ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

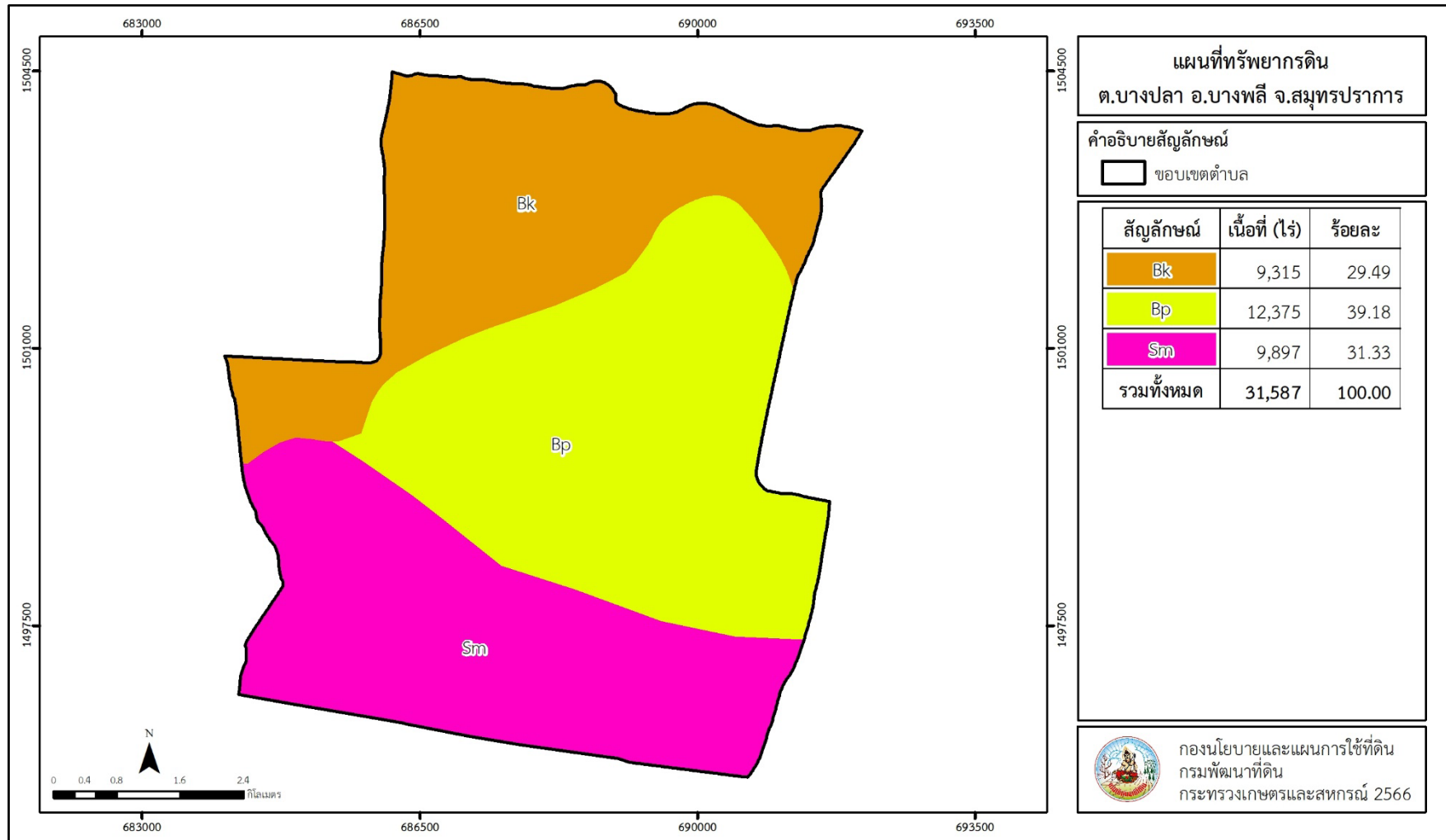
หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	ความลึก (ซม.)	การระบายน้ำ	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน (cmol/kg)	ความอิ่มตัวเบส (%)	ปฏิกิริยาดิน		ค่าการนำไฟฟ้า (dS/m)	ความลึกของชั้นจาโรไซด์ (ซม.)	เนื้อที่	
							ดินบน	ดินล่าง			ไร่	ร้อยละ
Bk-cA	0-2	>150	เลว	สูง	>20	>75	5.5-8.0	6.5-8.0	<2	-	9,315	29.49
Bp-cA	0-2	>150	เลว	ปานกลาง	>20	35-75	4.5-5.5	4.5-6.5	<2	100-150	12,375	39.18
Sm-cA	0-2	>150	เลว	สูง	>20	>75	6.0-8.0	6.0-8.0	2-4	-	9,897	31.33
รวมทั้งหมด											31,587	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยโปรแกรมระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ที่มา: กองสำรวจและวิจัยทรัพยากรดิน (2566)

แผนการใช้ที่ดินตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

รูปที่ 3-1 ทรัพยากรดิน ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA)

4.1. หลักการ

กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยหลัก 3 ประการ คือ

- 1) พื้นที่ (Area)
- 2) หน้าที่ขององค์กร หรือภารกิจ (Function)
- 3) ความร่วมมือ (Participation)

การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีสาระสำคัญที่จำเป็นในการจัดทำโครงการ เช่น

- 1) สภาพปัญหาของชุมชนหรือเกษตรกร
- 2) ความต้องการของชุมชน
- 3) โครงการที่จะแก้ไขปัญหาที่เป็นไปตามความต้องการของประชาชน
- 4) พื้นที่ที่จะดำเนินโครงการ

ทั้งนี้ ผู้ที่จำเป็นต้องเข้าร่วมกระบวนการ คือ เกษตรกรในพื้นที่ตำบล ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้าน และกำนัน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในกรณีของแผนการใช้ที่ดินตำบลนั้น การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนจะมีสาระสำคัญของชุมชนในภาพรวม และเกษตรกรแต่ละราย เช่น

- 1) ปัญหาทรัพยากรดิน
- 2) ปัญหาการประกอบอาชีพ
- 3) ความต้องการของชุมชนหรือเกษตรกรแต่ละราย
- 4) แผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่ในปัจจุบัน

จากสาระสำคัญใน 4 ประการ ดังกล่าว แผนการใช้ที่ดินตำบลจะต้องจัดทำขึ้นโดยมี “กิจกรรมตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน หรือเกษตรกรแต่ละราย รวมทั้งตอบสนองต่อแผนงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ตรงตามอำนาจหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดิน และโดยความร่วมมือของส่วนราชการต่างๆ

4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

การวิเคราะห์ผลจากการเก็บแบบสอบถามกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ 1 เมษายน – 30 มิถุนายน พ.ศ. 2566 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

4.2.1 ปัญหาหลักของตำบลบางปลา คือ

- 1) ความเสื่อมโทรมของดินทางกายภาพและชีวภาพ
- 2) การระบายน้ำในช่วงฤดูฝนของแหล่งน้ำธรรมชาติไม่ดี
- 3) ดินเปรี้ยว

4.2.2 ความต้องการของชุมชน เกษตรกร และองค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา มีความต้องการ 6 ประการ คือ

- 1) การเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน
- 2) ต้องการส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง
- 3) ปัจจัยในการลดต้นทุนการผลิต
- 4) วัสดุปุ๋ยทางการเกษตร (ปุ๋ยโดโลไมท์)
- 5) มีอำนาจในการกำหนดราคาสินค้า

- 1) กรณีการแก้ปัญหาความเสื่อมโทรมของดิน มีรายละเอียดดังนี้

เพื่อป้องกันปัญหาดินเสื่อมโทรม ควรมีมาตรการในการป้องกันและจัดการด้านต่าง ๆ ได้แก่ การคลุมดินหลังการปลูก การใช้วัสดุอินทรีย์ปรับปรุงดิน จำพวก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก ปุ๋ยพืชสด ด้านการชลประทานควรมีการใช้น้ำอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพเพียงพอกับความต้องการของพืชนั้น ๆ เช่น การให้น้ำแบบหยด เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ

- 2) กรณีการแก้ไขปัญหการระบายน้ำในช่วงฤดูฝนของแหล่งน้ำธรรมชาติไม่ดี มีรายละเอียดดังนี้

จากปัญหาการระบายน้ำในช่วงฤดูฝนของแหล่งน้ำธรรมชาติไม่ดี ควรมีมาตรการในการป้องกันเบื้องต้น ได้แก่ ปิดประตูระบายน้ำพร้อมสำรองน้ำและอุดรูรั่วตามแนวพื้นที่โดยรอบ ลอกเลนตามแหล่งน้ำธรรมชาติออกเพื่อเพิ่มพื้นที่การระบายน้ำ และติดตามสถานการณ์เตือนภัยจากกรมอุตุนิยมวิทยา กรมชลประทาน กรมส่งเสริมการเกษตรอย่างใกล้ชิด

- 3) กรณีการแก้ไขปัญหาดินเปรี้ยว มีรายละเอียดดังนี้

เพื่อป้องกันปัญหาดินเปรี้ยว ควรมีมาตรการในการป้องกันและจัดการด้านต่าง ๆ ได้แก่ การใช้วัสดุปูนปรับปรุงดินตามอัตราที่กำหนด (ตามค่าวิเคราะห์ความต้องการปูนของดิน) เพื่อลดความเป็นกรดจัดในดิน การปลูกพืชปุ๋ยสดตระกูลถั่วบำรุงดิน เช่น ปอเทือง ถั่วพุ่ม หรือถั่วพริ้ว และการใช้วัสดุอินทรีย์ปรับปรุงดิน เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก การใช้กรรมวิธีการแก้ดิน

ผลจากการจัดทำกรมีส่วนร่วของชุมชน (PRA) ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพ โดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

- 1) **แรงขับเคลื่อน (Driver)** มี 3 ประการ คือ
 - 1.1) ต้องการส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง
 - 1.2) การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society)
 - 1.3) การเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ
 - 2) **แรงกดดัน (Pressure)** ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี 3 ประการ คือ
 - 2.1) กลุ่มดำเนินกิจกรรมไม่ต่อเนื่อง
 - 2.2) ขาดการบริหารจัดการน้ำที่ดี
 - 2.3) เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ
 - 3) **สถานะ (State)** ที่เกิดแรงกดดัน มี 3 ประการ คือ
 - 3.1) ความเสื่อมโทรมของดินทางกายภาพและชีวภาพ
 - 3.2) ไม่สามารถกำหนดราคาผลผลิตเองได้
 - 3.3) ลำคลองตื้นเขิน
 - 4) **ผลกระทบ (Impact)** ที่ปรากฏในพื้นที่ มี 3 ประการ คือ
 - 4.1) การระบายน้ำในช่วงฤดูฝนของแหล่งน้ำธรรมชาติไม่ดี
 - 4.2) ต้นทุนการผลิตสูง (ค่าปุ๋ย ค่าน้ำมัน)
 - 4.3) ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจต่ำ
 - 5) **การตอบสนอง (Response)** ของรัฐในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต มีดังนี้
 - อดีต-ปัจจุบัน**
 - 5.1.1) การปรับปรุงบำรุงดิน / การทำปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ / ไถกลบตอซัง
 - 5.1.2) เกษตรแปลงใหญ่
 - 5.1.3) เกษตรผสมผสาน
 - 5.1.4) โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร
 - 5.1.5) โครงการบริหารจัดการน้ำ
 - อนาคต**
 - 5.2.1) โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร
 - 5.2.2) เปลี่ยนรูปแบบการผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่า
- ดังมีรายละเอียดในรูปที่ 4-1

รูปที่ 4-1 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

4.3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ระบบการปลูกพืชในปัจจุบันของตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ มีรายละเอียด

ไม้ผล ดูแลและเก็บเกี่ยวได้ตลอดทั้งปี

เกษตรผสมผสาน ดูแลและเก็บเกี่ยวได้ตลอดปี ขึ้นอยู่กับพืชที่ปลูก หรือประมง และปศุสัตว์

(รูปที่ 4-2)

ชนิดพืช	เดือน											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
1. ไม้ผล	มะพร้าว มะม่วง กล้วย											
2. เกษตรผสมผสาน	นาข้าว ไร่ มะม่วงหาวมะนาวโห่ มะเฟือง ตะลิงปิง ขนุน พืชสมุนไพร เช่น ขิง ข่า ตะไคร้ กระชาย ขมิ้น ประมง เช่น เลี้ยงปลา เลี้ยงกุ้ง ปศุสัตว์ เช่น เลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่											

รูปที่ 4-2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

บทที่ 5

การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ

การประเมินคุณภาพที่ดินหรือการประเมินความเหมาะสมของที่ดิน สอดคล้องตามหลักการของ FAO Framework ค.ศ. 1983 ซึ่งการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ เป็นการประเมินศักยภาพของที่ดินว่าดินนั้นๆเหมาะสมมากหรือน้อยเพียงใดสำหรับการใช้ที่ดินประเภทต่างๆ หรือการปลูกพืชต่างๆ โดยพิจารณาจาก สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช สมบัติดินที่ได้จำแนกไว้ในแต่ละตำบล ร่วมกับการจัดการพื้นที่ เช่น ระบบชลประทาน พื้นที่ยกทรง การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นต้น และนอกจากนี้พิจารณาความต้องการปัจจัยต่อการปลูกพืชแต่ละชนิด สอดคล้องตามหลักการของ FAO ได้แก่ ความต้องการด้านพืช ความต้องการด้านการจัดการ ความต้องการด้านการอนุรักษ์ (บัณฑิต และ คำรณ, 2542) รายละเอียดดังตารางที่ 5-1

ระดับความเหมาะสมของที่ดินได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลดิน การจัดการที่ดิน หรือดินที่มีลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้นตามสภาพภูมิประเทศ (ซึ่งจะเรียกรวมว่าหน่วยที่ดิน) ลักษณะภูมิอากาศ พิจารณาร่วมกับระดับความต้องการปัจจัยต่อการเจริญเติบโตของพืชแต่ละชนิด หลังจากนั้นดำเนินการประเมินคุณภาพที่ดิน ซึ่งสามารถจำแนกระดับความเหมาะสมของที่ดินได้เป็น 4 ชั้น ได้แก่ เหมาะสมสูง (S1) เหมาะสมปานกลาง (S2) เหมาะสมเล็กน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N) โดยที่

S1 : ไม่มีข้อจำกัดด้านที่ดินตามปัจจัยที่ใช้พิจารณา

S2 : มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ง่ายหรือข้อจำกัดอาจไม่ส่งผลกระทบต่อ การเจริญเติบโตของพืชอย่างชัดเจน

S3 : มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ยาก ควรปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชชนิดอื่นหรือ กิจกรรมอื่น (ส่วนใหญ่เป็นลักษณะทางกายภาพ)

N : มีข้อจำกัดที่พัฒนาหรือปรับปรุงที่ดินได้ยากมาก หากจะดำเนินการพัฒนาหรือ ปรับปรุงต้องใช้ต้นทุนสูงหรือเครื่องจักรขนาดใหญ่ แนะนำให้ปรับเปลี่ยนการผลิต

ตารางที่ 5-1 ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน

คุณภาพที่ดิน (Land Quality)	คุณลักษณะที่ดินตัวแทน (Land Characteristics)	ระดับความ เหมาะสม (Land Suitability Rating)
1. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		
1.1. การหยั่งลึกของรากพืช (r)	ความลึกของดิน	S1
1.2. ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m)	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบปี	S2m
1.3. ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน ต่อรากพืช (o)	สภาพการระบายน้ำของดิน	S2o
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		S2om
2. ความเหมาะสมรวมความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		
2.1. สภาพการเขตกรรม (k)	ชั้นความยากง่ายในการ เขตกรรม (ดินบน)	S1
2.2. ศักยภาพการใช้เครื่องจักรกล (w)	ความลาดชันของพื้นที่	S3w
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		S3w
3. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		
3.1 ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e)	ความลาดชันของพื้นที่	S3e
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		S3e
ความเหมาะสมด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินใน แต่ละหน่วยที่ดินโดยรวม		S3ew

5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล

พืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกของตำบล ได้แก่ มะม่วงน้ำดอกไม้

5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน

การประเมินคุณภาพที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือก ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ได้ผลการประเมินคุณภาพที่ดินดังตารางที่ 5-2

ตารางที่ 5-2 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

หน่วยแผนที่ดิน	มะม่วงน้ำดอกไม้
Bk-cA	N
Bp-cA	N
Sm-cA	N

หมายเหตุ: 1) ชั้นความเหมาะสม (Suitability class) แบ่งออกได้ 2 ชั้นใหญ่ และ 5 ชั้นย่อย ดังนี้

ชั้นความเหมาะสม (Suitable class) ประกอบด้วย

S1 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

S2 หมายถึง มีความเหมาะสม

S3 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (Not-Suitable class) ประกอบด้วย

N1 หมายถึง ไม่มีความเหมาะสมในปัจจุบัน

N2 หมายถึง ไม่มีความเหมาะสมถาวร

แต่ในปัจจุบันชั้นที่ไม่มีความเหมาะสมจะยังไม่จำแนกออกเป็นชั้น N1 และ N2 แต่จะจำแนกเป็นชั้น

N รวมเป็นชั้นที่ไม่มีความเหมาะสมเพียงชั้นเดียว

บทที่ 6

แผนการใช้ที่ดิน

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

ตามที่กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี ช่วงปี 2566-2570 เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ คือ “เป็นองค์การอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั้งประเทศ ภายใน ปี 2570 (ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลเป็นการวางกรอบและนโยบายการการพัฒนาพื้นที่ให้เกิดการใช้ที่ดินอย่างสมดุลและยั่งยืน ซึ่งจะมีความละเอียดและเฉพาะเจาะจงมากกว่า แผนการใช้ที่ดินระดับประเทศ เป็นการกำหนดแนวทางใช้ที่ดินให้ตรงกับศักยภาพโดยเฉพาะทางการเกษตร และนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่มีความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ทั้งนี้การใช้ขอบเขตการปกครองในระดับตำบลจะนำไปสู่การพัฒนาเชิงพื้นที่ที่มีเป้าหมายและทิศทางสอดคล้องตามบริบทของแต่ละตำบล และมีผู้รับผิดชอบโดยตรง คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแผนการใช้ที่ดินในระดับที่ใหญ่กว่านี้อาจไม่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรมเนื่องจากเป็นแผนงานสำหรับนำไปใช้ปฏิบัติงานเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ในภาพรวม

ทั้งนี้แผนการใช้ที่ดินเป็นผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม โดยได้นำฐานข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ และข้อมูลปฐมภูมิจากการสำรวจภาคสนาม การศึกษาด้านกายภาพ ได้จาก การวิเคราะห์สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรป่าไม้ร่วมกับการพิจารณาลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน ข้อมูลหมายที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ในเขตป่าไม้ตามกฎหมาย เช่น เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตอุทยานแห่งชาติ เขตป่าสงวนแห่งชาติ และนโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่มีมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน มติคณะรัฐมนตรีเรื่องการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เป็นต้น ประกอบกับการพิจารณาจากทิศทางตามกรอบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตการใช้ที่ดินภายในพื้นที่ตำบล เช่น ยุทธศาสตร์ของจังหวัด ร่วมกับความต้องการของท้องถิ่น สามารถกำหนดแนวทางการใช้ที่ดินตามศักยภาพของทรัพยากร เพื่อการรักษาคุณภาพของลักษณะทางนิเวศวิทยาและการอนุรักษ์

ทรัพยากรธรรมชาติ โดยคำนึงถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในพื้นที่ ซึ่งข้อมูลนี้ส่วนหนึ่งได้มาจากการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม (PRA) ทำการสังเคราะห์ข้อมูลทุกด้านเพื่อให้ได้เขตการใช้ที่ดินที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ต่อไป

6.2 แผนการใช้ที่ดิน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม พบว่าแผนการใช้ที่ดินตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ สามารถกำหนดออกเป็น 4 เขตหลัก ได้แก่ เขตเกษตรกรรม เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง เขตแหล่งน้ำ เขตพื้นที่อื่น ๆ มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 6-1 และรูปที่ 6-1)

6.2.1 เขตเกษตรกรรม เป็นพื้นที่เกษตรกรรมซึ่งในที่นี้ คือ พื้นที่ที่อยู่นอกเขตที่มีการประกาศเป็นเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ซึ่งรัฐได้กำหนดเป็นพื้นที่ทำกิน มีการออกเอกสารสิทธิ์ซึ่งรวมถึงพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมด้วย เขตนี้รวมถึงการทำกิจกรรมภาคการเกษตรอื่นที่นอกเหนือจากการปลูกพืชด้วย ประกอบด้วย 3 เขตตรง ได้แก่ เขตเกษตรกรรมชั้นดี เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง และเขตประมง มีเนื้อที่ 17,432 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 55.19 ของเนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตเกษตรกรรมชั้นดี พื้นที่เขตนี้มีศักยภาพในการผลิตมากที่สุดในตำบล เนื่องจากมีระบบชลประทาน สามารถส่งน้ำช่วยในการปลูกพืชเพื่อทำการเกษตรนอกฤดูฝน โดยเฉพาะข้าวนาปรัง และพืชอายุสั้นได้เป็นอย่างดี และนอกจากนี้พบว่าดินในพื้นที่เขตนี้มีสมบัติที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืชแยกตามชนิดพืช ส่งผลให้มีศักยภาพของที่ดินที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกในระดับสูงถึงปานกลาง มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2110) มีเนื้อที่ 32 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.10 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพต่อการทำนาในระดับเหมาะสมสูงถึงปานกลาง และปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกข้าวโดยส่วนใหญ่เป็นลักษณะ นาปีตามด้วยนาปรัง

2) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง พื้นที่เขตนี้มีศักยภาพในการผลิตรองจากเขตเกษตรกรรมชั้นดี ซึ่งแบ่งออกเป็น 1 ประเภท ได้แก่ เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 1) มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 1) เป็นเขตที่มีการบริหารจัดการด้านทรัพยากรน้ำโดยเฉพาะระบบชลประทาน มีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม ดินข้อจำกัดจากลักษณะดิน ซึ่งมีสมบัติดินที่ไม่เหมาะสมบางประการ มีรายละเอียดดังนี้

- เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2213) มีเนื้อที่ 9 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.03 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น โดยไม้ยืนต้นที่ปลูกได้แก่ ไม้ยืนต้นผสม

3) เขตประมง (สัญลักษณ์ 2400) มีเนื้อที่ 17,392 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 55.06 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่ทำกิจกรรมด้านการประมง ได้แก่ การเลี้ยงสัตว์น้ำประเภทต่าง ๆ มีรายละเอียดดังนี้

6.2.2 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 11,155 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 35.31 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตชุมชน/สถานที่ราชการ และเขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต รายละเอียดดังนี้

(1) เขตชุมชน/สถานที่ราชการ (สัญลักษณ์ 3100) มีเนื้อที่ 6,251 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 19.79 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินชุมชนและที่อยู่อาศัย มีทั้งประเภทชุมชนเมือง ชุมชนชนบท และที่ตั้งของสถาบันและสถานที่ราชการต่าง ๆ

(2) เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต (สัญลักษณ์ 3200) มีเนื้อที่ 4,904 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 15.53 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินประเภทโรงงานอุตสาหกรรม แหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรประเภทต่าง ๆ

6.2.3 เขตแหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 924 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 2.93 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ และเขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ (สัญลักษณ์ 4100) มีเนื้อที่ 546 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 1.73 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นลักษณะของแหล่งน้ำตามธรรมชาติ เช่น ห้วยหนอง คลอง แม่น้ำ เป็นต้น

(2) เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น (สัญลักษณ์ 4200) มีเนื้อที่ 378 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 1.20 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น เช่น คลองชลประทาน บ่อน้ำในไร่นา เป็นต้น

6.2.4 เขตพื้นที่อื่น ๆ (สัญลักษณ์ 5000) มีเนื้อที่ 2,076 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 6.57 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่มีลักษณะการใช้ที่ดินที่มีความเฉพาะ เช่น พื้นที่ถม พื้นที่ลุ่ม พื้นที่กองวัสดุ เป็นต้น

ตารางที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
1. เขตเกษตรกรรม	17,432	55.19
1.1 เขตเกษตรกรรมขั้นดี	32	0.10
1) เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2110)	32	0.10
1.2 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 1)	9	0.03
1) เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2213)	9	0.03
1.3 เขตประมง (สัญลักษณ์ 2400)	17,392	55.06

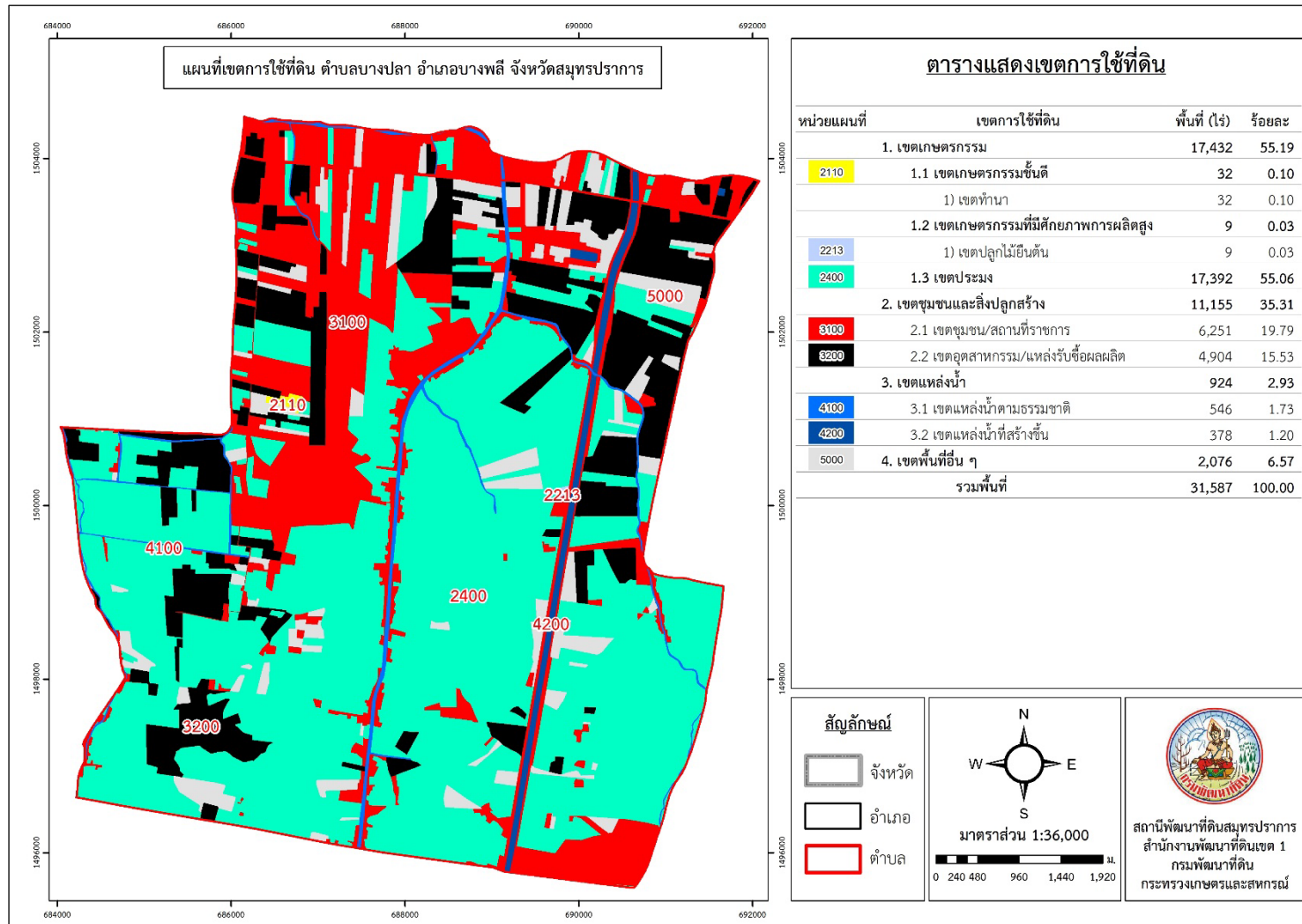
แผนการใช้ที่ดินตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

2. เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	11,155	35.31
2.1 เขตชุมชน/สถานที่ราชการ (สัญลักษณ์ 3100)	6,251	19.79
2.2 เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต (สัญลักษณ์ 3200)	4,904	15.53
3. เขตแหล่งน้ำ	924	2.93
3.1 เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ (สัญลักษณ์ 4100)	546	1.73
3.2 เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น (สัญลักษณ์ 4200)	378	1.20
4. เขตพื้นที่อื่น ๆ (สัญลักษณ์ 5000)	2,076	6.57
รวม	31,587	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

แผนการใช้ที่ดินตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

รูปที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

บทที่ 7

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ แล้ว จะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่างๆ ที่จะดำเนินการใน ปีงบประมาณ 2567

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินตำบลบางปลาไปเสนอต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา เพื่อมีมติให้ความร่วมมือในกิจกรรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ในแผน

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรปราการ เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายงาน มายังกรมพัฒนาที่ดิน

7.2 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับ การจัดสรรให้ดำเนินการ

เขตเกษตรกรรม

1) เขตทำนา มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

- 1.1) การปรับปรุงบำรุงดิน
 - 1.1.1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
 - 1.1.2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
 - 1.1.3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
 - 1.1.4) การรณรงค์งดเผาฟางและตอซัง
 - 1.1.5) การจัดหาปุ๋ยอินทรีย์
 - 1.1.6) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด

2) เขตปลูกไม้ยืนต้น มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

- 2.1) การปรับปรุงบำรุงดิน
 - 2.1.1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
 - 2.1.2) การจัดหาปุ๋ยอินทรีย์
- 2.2) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
 - 2.2.1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

3) เขตประมง มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

- 3.1) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
 - 3.1.1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- 3.2) การบริหารจัดการน้ำ
 - 3.2.1) การส่งเสริมการปรับปรุงคุณภาพแหล่งน้ำด้วยสารเร่งซูเปอร์ พด.6 (ตารางที่ 7-1)

7.3 กิจกรรมที่จะดำเนินงานของหน่วยงานอื่น

7.3.1 เขตเกษตรกรรม

1) เขตทำนา มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

- 1.1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชหลังนาและหาตลาดรองรับ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสมุทรปราการ/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสมุทรปราการ)
- 1.2) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้พันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)
- 1.3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการรักษาพันธุ์ข้าวและการจัดการโรค/แมลงศัตรูพืช (กรมการข้าว)
- 1.4) ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)

2) เขตปลูกไม้ยืนต้น มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

- 2.1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสมุทรปราการ/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสมุทรปราการ)
- 2.2) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำการเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และการสนับสนุนพันธุ์กล้าไม้ (กรมส่งเสริมการเกษตร/สถานีเพาะชำกล้าไม้จังหวัดสมุทรปราการ)

3) เขตประมง มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้ ส่งเสริมการเพาะเลี้ยงและสนับสนุนพันธุ์สัตว์น้ำเช่น ปลา และกุ้ง (สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรปราการ)

7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการดำเนินการจัดเก็บแบบสอบถามกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา เมื่อวันที่ 1-31 สิงหาคม 2566 ได้มีความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้ดำเนินการเกี่ยวกับแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ รวม 19 รายการ ดังนี้

7.4.1 การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

- 1) โครงการขุดลอกคลองกู่พารา
- 2) โครงการขุดลอกคลองแก้ว
- 3) โครงการขุดลอกคลองโกงประทุม
- 4) โครงการขุดลอกคลองควาย
- 5) โครงการขุดลอกคลองเจ็ด
- 6) โครงการขุดลอกคลองทรงวิชัย
- 7) โครงการขุดลอกคลองบัวคลี่
- 8) โครงการขุดลอกคลองบางกระปือ
- 9) โครงการขุดลอกคลองบางกระอี่
- 10) โครงการขุดลอกคลองบางกะสี
- 11) โครงการขุดลอกคลองบางคา
- 12) โครงการขุดลอกคลองบางโฉลง
- 13) โครงการขุดลอกคลองบางปลา
- 14) โครงการขุดลอกคลองบางปลาร้า
- 15) โครงการขุดลอกคลองบางระกาด
- 16) โครงการขุดลอกคลองบางเหี้ยน้อย
- 17) โครงการขุดลอกคลองลาดหวาย
- 18) โครงการขุดลอกคลองสำโรง
- 19) โครงการขุดลอกคลองอ้อมอู่

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตเกษตรกรรมที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2567-2571

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ
1. เขตเกษตรกรรมชั้นดี 1.1 เขตทำนา เนื้อที่ 32 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน 1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ 1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด 1.3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด 1.4 การรณรงค์งดเผาฟางและตอซัง 1.5 การจัดหาปุ๋ยอินโดไมท์ 1.6 ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	1,000 2,000 1,000 8,000 1,000 1,000
2. เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 1) 2.1 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 9 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน 1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ 1.2 การจัดหาปุ๋ยอินโดไมท์ 2. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน 2.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	2,700 4,500 120,000
3. เขตประมง เนื้อที่ 17,392 ไร่	1. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน 1.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ 2. การบริหารจัดการน้ำ 2.1 การส่งเสริมการปรับปรุงคุณภาพแหล่งน้ำด้วยสารเร่งซูเปอร์ พด.6	12,000 8,000

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
1. เขตเกษตรกรรมชั้นดี 1.1 เขตทำนา เนื้อที่ 32 ไร่	1. ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชหลังนาและหาตลาดรองรับ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัด/สำนักงานสหกรณ์จังหวัด) 2. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้พันธุ์ข้าว (กรมการข้าว) 3. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูข้าวและการจัดการโรค/แมลง (กรมการข้าว) 4. ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)
2. เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 1) 2.1 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 9 ไร่	1. ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสม และต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัด/สำนักงานสหกรณ์จังหวัด) 2. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริมการเกษตร)
3. เขตประมง เนื้อที่ 17,392 ไร่	1. กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้ ส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และสนับสนุนพันธุ์สัตว์น้ำ (สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรปราการ)

แผนการใช้ที่ดินตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ตาราง 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ แผน 5 ปี (พ.ศ. 2567-2571)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2567	2568	2569	2570	2571		2567	2568	2569	2570	2571		
	1. การปรับปรุงบำรุงดิน														
เขตนาข้าว เขตปลูกไม้ผล เขตปลูกไม้ยืนต้น	1.1 การส่งเสริมการผลิต และการใช้สารอินทรีย์	ราย	50	50	50	50	50	250	500	500	500	500	500	2,500	พด.
เขตนาข้าว	1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ด พันธุ์พืชปุ๋ยสด	ตัน	1	1	1	1	1	5	28,000	28,000	28,000	28,000	28,000	140,000	พด.
	1.3 การส่งเสริมการปรับปรุง บำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	ไร่	32	32	32	32	32	160	500	500	500	500	500	2,500	พด.
เขตนาข้าว เขตปลูกไม้ผล เขตปลูกไม้ยืนต้น	1.4 การจัดหาปุ๋ยโดโลไมท์	ตัน	50	50	30	30	20	180	85,000	85,000	51,000	51,000	34,000	306,000	พด.
เขตนาข้าว	1.5 การส่งเสริมการปรับปรุง บำรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	100	100	100	100	100	500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	7,500	พด.
	1.6 การรณรงค์คังคเฝาง และตอซัง	แปลง	2	2	1	1	1	7	40,000	40,000	20,000	20,000	20,000	140,000	พด.
	2. การบริหารจัดการน้ำ														
เขตประมง	2.1 การส่งเสริมการปรับปรุง คุณภาพแหล่งน้ำด้วยสารเร่ง ชูเปเปอร์ พด.6	ราย	50	50	50	50	50	250	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	5,000	พด.
	3. การฟื้นฟูและป้องกัน การชะล้างพังทลายของดิน														
เขตปลูกไม้ผล เขตปลูกไม้ยืนต้น เขตประมง	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อ การอนุรักษ์ดินและน้ำ	กล้า	30,000	30,000	20,000	10,000	10,000	100,000	36,000	36,000	24,000	12,000	12,000	120,000	พด.

เอกสารอ้างอิง

- กรมการพัฒนาชุมชน. 2566. **ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)**รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล ปี 2565. แหล่งที่มา :<https://ebmn.cdd.go.th/>. 1 มิถุนายน 2566.
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. 2566. **ปริมาณน้ำและจำนวนบ่อบาดาล ปี 2565**. แหล่งที่มา: <http://app.dgr.go.th/newpasutara/xml/search.php>, 26 พฤษภาคม 2566.
- กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน.2566. **แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน ปี 2566 (ไฟล์ข้อมูล)**. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน. 2566. **แผนที่ทรัพยากรดิน (ไฟล์ข้อมูล)**. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2566. **จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จำแนกรายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือนมกราคม พ.ศ. 2566)**. แหล่งที่มา : <http://mvos2.gistda.or.th/>. 15 พฤษภาคม 2566
- กรมอุตุนิยมวิทยา. 2566. **สถิติภูมิอากาศคาบ 30 ปี (พ.ศ. 2536-2565)**. (ไฟล์ข้อมูล) กรมอุตุนิยมวิทยากระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, กรุงเทพฯ.
- บัณฑิต ต้นศิริ และ คำนวณ ไทรพิภ. 2542. **คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน**. กองวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่. 2566. **แผนที่ขอบเขตตำบล ปี 2564 (ไฟล์ข้อมูล)**. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. 2566. **รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2565)**. แหล่งที่มา : <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statyear/#/TableTemplate/Area/statpop.1> พฤษภาคม 2566.

ที่ปรึกษา

กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน

กรมพัฒนาที่ดิน

นางนงนุช ศรีพุ่ม

ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1

นายจำนงค์ พร้อมมูล

ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินสมุทรปราการ

กลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1

คณะผู้จัดทำ

นางสาวสุรัชชา พิษฐานนท์

นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

นายทศพร รอดหลง

นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ

นายชัยยุทธ แม้นสมุทร

นักวิชาการเกษตร

นางสาวขวัญชนก บริสุทธิ์

นักวิชาการเกษตร

นางสาวจตุพร สายแหว

เจ้าหน้าที่ระบบงานคอมพิวเตอร์

กรมพัฒนาที่ดิน

ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ

www.idd.go.th